

УДК 338.3:69.003

Демидова О.С.¹, Колесник Т.М.², О.П. Колонтаєвський²¹Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, Україна²Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова, Україна

АНАЛІЗ ДИНАМІКИ РОЗВИТКУ БУДІВЕЛЬНОГО СЕКТОРА ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Мета статті полягає у дослідженні сучасного стану будівельного сектора економіки та обґрунтування особливостей його розвитку, визначенні динаміки обсягів виконаних будівельних робіт за видами будівельної продукції, обсягів незавершеного будівництва, визначенні взаємозв'язку капітальних інвестицій та величини обсягів будівництва.

Ключові слова: будівництво, житло, будівлі, інвестиції

Постановка проблеми

Розвиток будівельного сектора є пріоритетною задачею для економіки України оскільки саме будівельна галузь забезпечує основними фондами, тобто будівлями та спорудами, усі інші галузі, а також розвиває інфраструктуру міст, забезпечує реалізацію житлових потреб суспільства у житлі та захисті населення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Вивченню стану будівництва України та перспектив його розвитку присвячено велику кількість публікацій [1-8], програм державного та регіонального рівнів [9-10], статистичних оглядів [11-12] тощо.

Формулювання мети статті

Метою статті є дослідження сучасного стану та обґрунтування особливостей розвитку будівельного сектора економіки.

Виклад основного матеріалу

Аналіз виконання будівельних робіт в Україні за останній рік свідчить, що будівельні підприємства України виконали роботи на суму 73,7 млрд. грн. Таким чином, індекс будівельної продукції в минулому році порівняно з 2015р. становив 113,1%, у т.ч. індекс будівництва будівель – 115,2%, інженерних споруд – 111,0% (див. табл. 1).

Як видно з рис. 1. останні два роки індекс будівельної продукції постійно зростає.

Найбільшим у 2016р. (у порівнянні з 2015р.) індекс будівельної продукції був по нежитловим будівлям – 117,4, а у 2015р. – по житловим – 98,9.

Таблиця 1
Виконання будівельних робіт у 2016 році

Показник	Грудень 2016 до		2016 до 2015	2015 до 2014
	листопада 2016	грудня 2015		
Будівництво	141,4	105,8	113,1	87,7
Будівлі	142,0	106,0	115,2	91,9
житлові	111,7	105,1	113,0	98,9
нежитлові	165,7	106,4	117,4	85,8
Інженерні споруди	140,9	105,8	111,0	83,7

Нове будівництво, реконструкція та технічне переоснащення становили 80,9% від загального обсягу виконаних будівельних робіт, капітальний і поточний ремонт – 10,8% та 8,3% відповідно.

Аналіз динаміки обсягів виконаних будівельних робіт за видами будівельної продукції свідчить про зростання в останні два роки будівництва як інженерних споруд так і будівель (рис. 2.).

За останні 7 років маємо постійне зростання обсягів виконаних будівельних робіт по житловим будівлям, пов'язаний насамперед зі зростанням цін на житло (рис. 3). Обсяги ж виконаних будівельних робіт по нежитловим будівлям у 2014-2015рр. зменшувались.

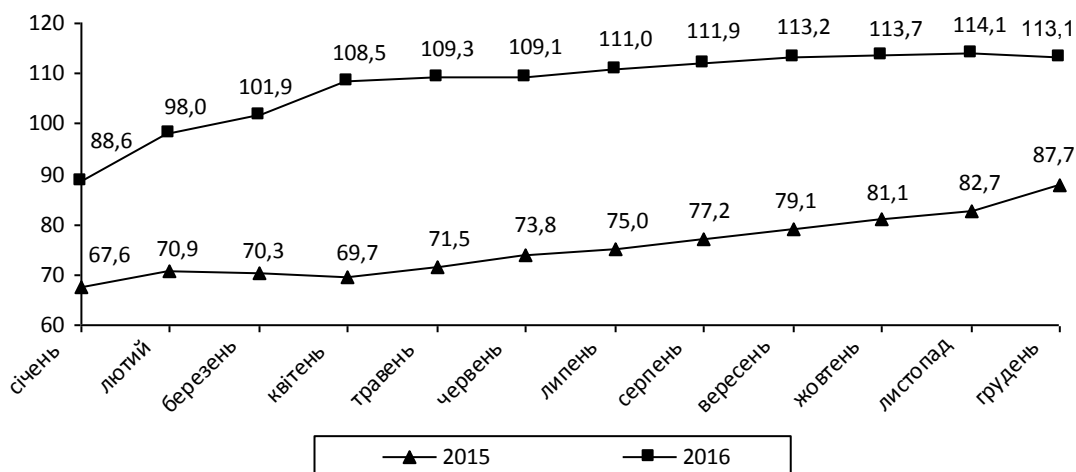

Рис. 1. Індекси будівельної продукції в 2016р. порівняно з 2015р

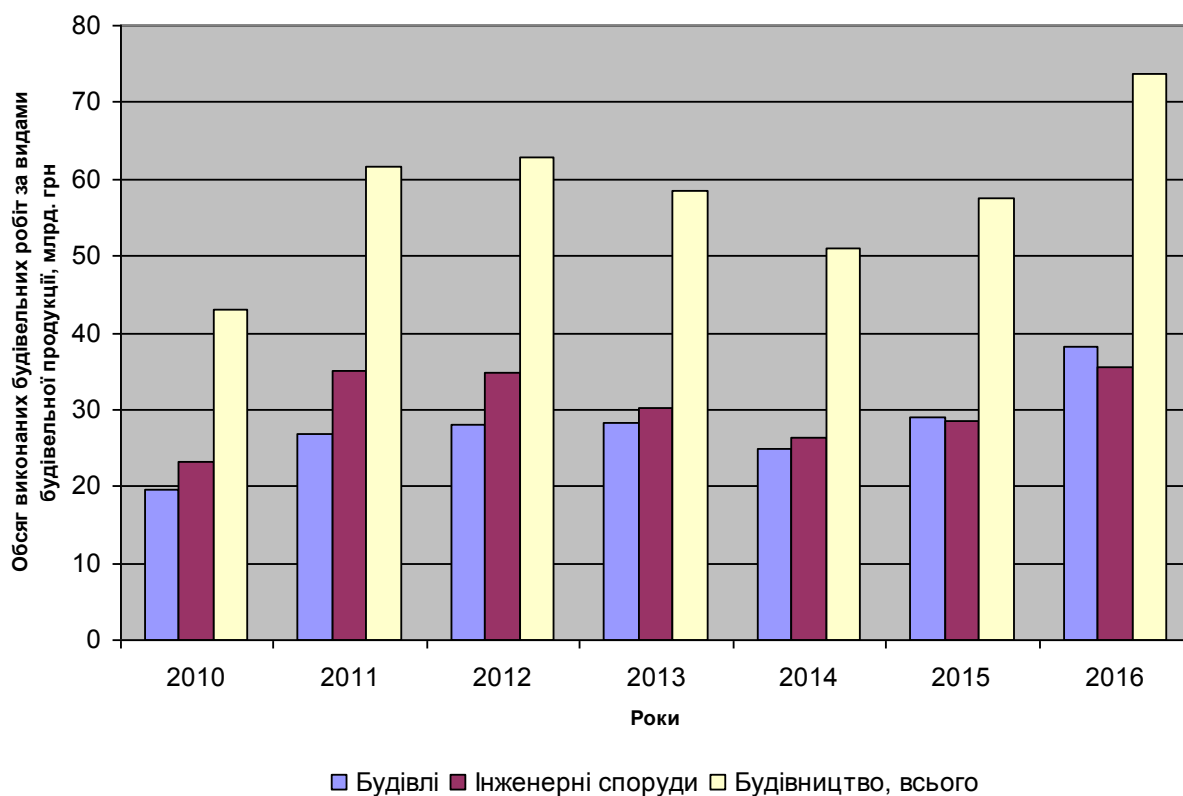

Рис. 2. Динаміка обсягів виконаних будівельних робіт за видами будівельної продукції

Реальну динаміку будівництва житла можна визначити по площі введених в експлуатацію квартир (рис. 4). Як бачимо в останній рік зменшилась площа введених в експлуатацію

однокімнатних квартир до 4089,2 тис. м², а також площа введених в експлуатацію квартир з двома та більше кімнатами зменшилась до 5249,6 тис. м²

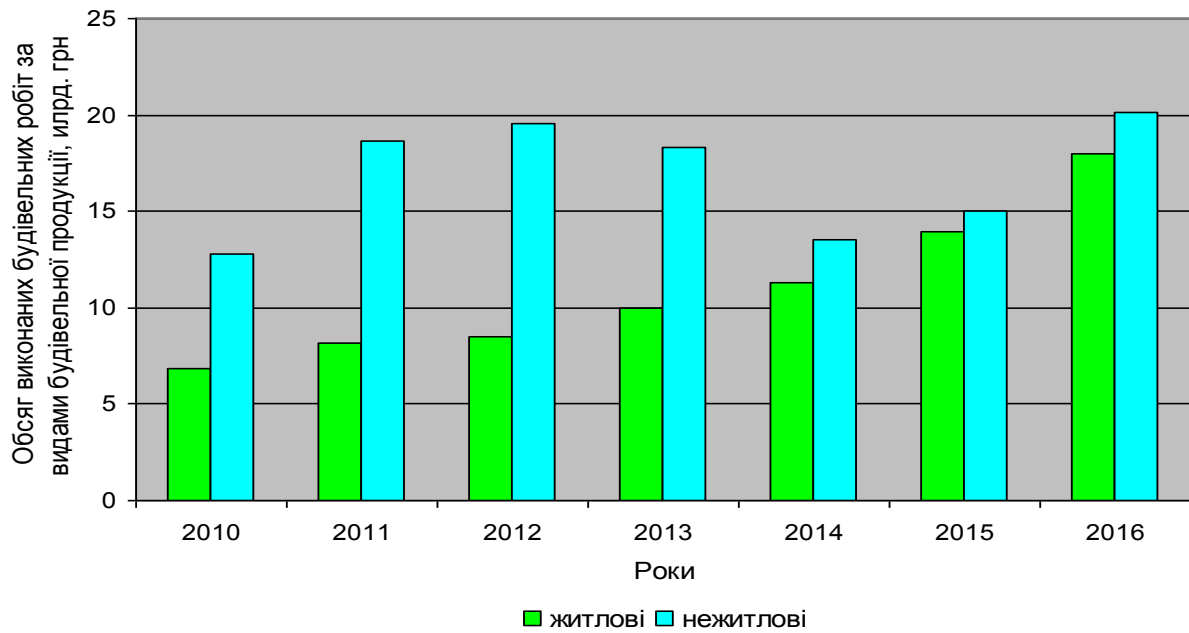

Рис. 3. Динаміка обсягів виконаних будівельних робіт по житловим та нежитловим будівлям

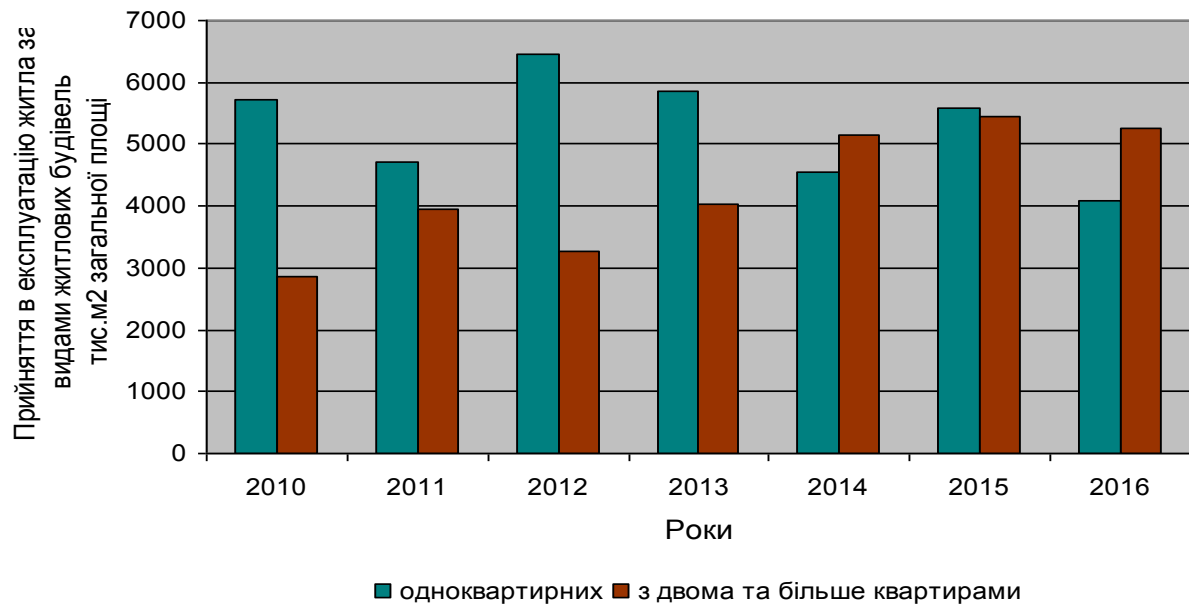

Рис. 4. Динаміка прийняття в експлуатацію житла за видами житлових будівель

Найбільше однокімнатних квартир було введено в експлуатацію у 2012 році – більше 6465 тис. м², а квартир з двома та більше кімнатами найбільше було введено в експлуатацію у 2015 році – більше 5435 тис. м².

У 2015 році було зростання введення в експлуатацію житла у сільській місцевості до 3539 тис. м², а у міських поселеннях – до 7465 тис. м² (рис. 5).

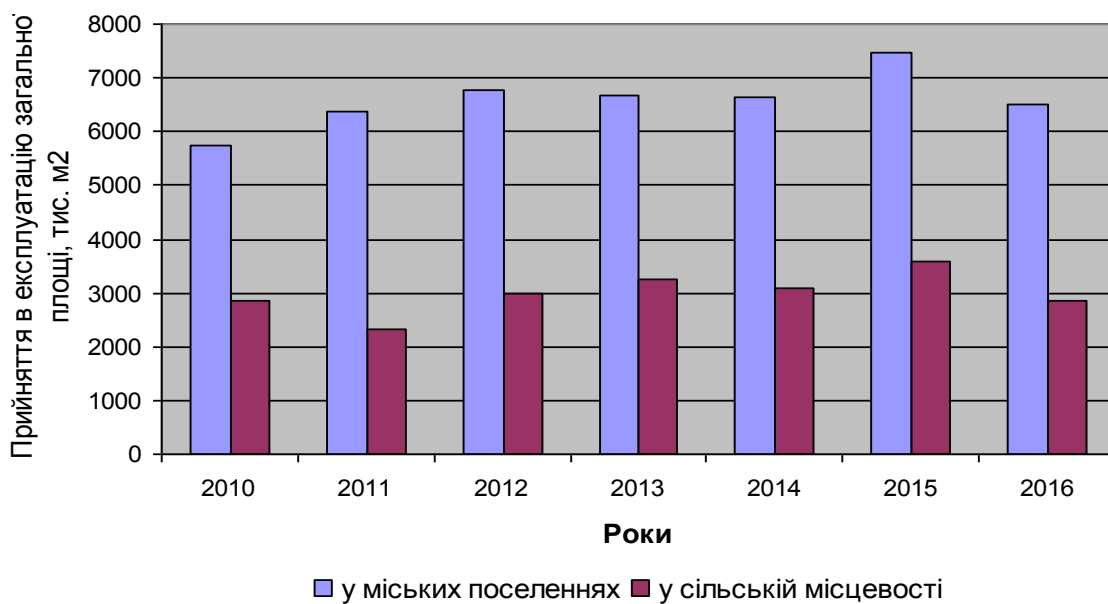

Рис. 5. Динаміка прийняття в експлуатацію житла за видами житлових будівель

Динаміка кількості будівель незавершеного будівництва з 2004р. по 2013р. зменшувалась і

склала 10,9 тис. од. (рис. 6). У 2014р. вона незначно збільшилась до 11,3 тис. од.

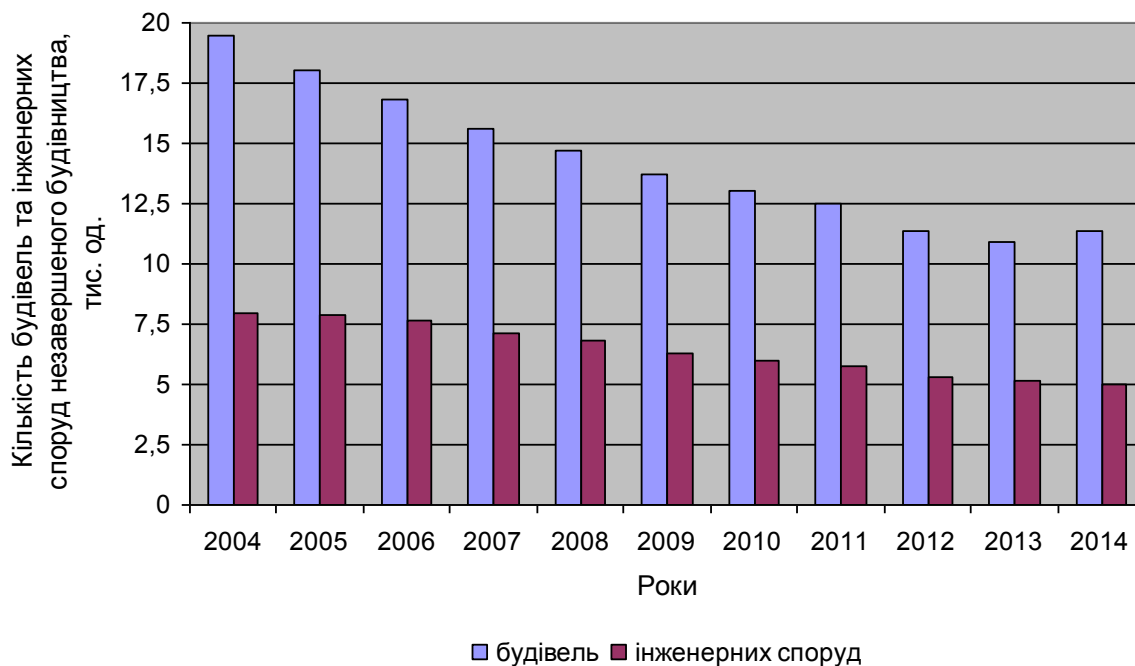

Рис. 6. Динаміка кількості будівель та інженерних споруд незавершеного будівництва

Кількість незавершеного будівництва інженерних споруд постійно зменшується і складає 5 тис. од. у 2014р.

Зростання обсягів виконаних будівельних робіт (табл. 2) мале місце в ті роки коли відбувалося зростання капітальних інвестицій в Україні.

Таблиця 2

Капітальні інвестиції, валовий внутрішній продукт та виконання будівельних робіт у 2010-2016 роках

Показник	Роки						
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Капітальні інвестиції (млн.грн)	189061	259932	293692	267728	219419	273116	359216
Будівництво (млн.грн)	42918	61671	62937	58586	51108	57515	73726
Номинальний ВВП (млн.грн)	1082569	1316600	1408889	1454931	1566728	1979458	2383182
Відсоток будівельної продукції у ВВП України	4,0%	4,7%	4,5%	4,0%	3,3%	2,9%	3,1%

Кореляційно-регресійний аналіз визначив тісноту взаємозв'язку між обсягами будівельних робіт та величиною капітальних інвестицій в Україні на рівні 0,974. Такі значення свідчать про досить високий рівень зв'язку та впливовість капітальних інвестицій на величину обсягів будівництва.

Валовий внутрішній продукт (ВВП) у 2016р. порівняно з 2015р. збільшився на 2,3%. Зміна обсягу валового внутрішнього продукту за 2017 рік склала 2,5% у першому кварталі та 2,3% у другому кварталі [13].

Номинальний ВВП за даними Мінфіну України [14] постійно збільшується проте реальний ВВП у 2014-2015 рр. зменшувався. Також знижувався в ці роки відсоток будівельної продукції у складі ВВП України, але у 2016 році відсоток будівельної продукції став знов зростати. Кореляційно-регресійний аналіз визначив тісноту взаємозв'язку між обсягами будівельних робіт та ВВП України на рівні 0,71, що свідчить про високий рівень зв'язку та впливовість величини будівельної продукції на ВВП. Тіснота взаємозв'язку між обсягами будівельних робіт та величиною капітальних інвестицій в Україні становить 0,79, що свідчить про залежність ВВП держави від величини отриманих інвестицій.

Висновки

Таким чином, зростання обсягу капітальних інвестицій в Україні суттєво вплине на обсяги будівельних робіт тому необхідно створювати всі умови щодо залучення інвестицій в Україні.

В результаті дослідження доведено тісний взаємозв'язок та високий рівень впливу обсягів будівельних робіт на величину валового внутрішнього продукту шляхом проведення статистично-динамічного та регресійно-кореляційного аналізу, про що свідчать розраховані

високі значення коефіцієнтів кореляції. Подальше дослідження передбачає визначення та аналіз факторів, що впливають на обсяги будівельних робіт в Україні.

Література

1. Сіващенко, Т. В. Проблеми оцінки конкурентоздатності підприємств [Текст] / Т. В. Сіващенко, Ю. В. Шевченко // Молодий вчений. — 2014. — №10.
2. Оскома, О.В. Аналіз стану та тенденцій розвитку будівельної галузі України [Текст] / О.В. Оскома, А.Р. Колосова, К.О. Засікан // Глобальні та національні проблеми економіки. — 2015. — №8. — С.551-554.
3. Пинда, Ю. В. Сучасний стан та особливості розвитку будівельного сектора у Причорноморському регіоні України [Текст] / Ю. В. Пинда // Причорноморські економічні студії. — 2016. — Вип. 9(2). — С. 41-46.
4. Селезньова, О. О. Аналіз ресурсного потенціалу управління маркетинговою діяльністю будівельних підприємств України [Текст] / О.О. Селезньова // Економічний аналіз : зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол. : В. А. Дерій (голов. ред.) та ін. — Тернопіль : Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету "Економічна думка", 2015. — Том 22. — № 2. — С. 121-128.
5. Проданова, Л. В. Проблемні аспекти розвитку ринку будівельної галузі України [Текст] / Л. В. Проданова, Л. І. Панкова, Ю. О. Зайва // Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. — 2016. — Вип. 6(2). — С. 57-61.
6. Тищенко, А.Н. Тенденции развития строительной отрасли Украины [Текст] / А.Н. Тищенко, А.С. Беляев // Комунальне господарство міст (108). С. 42-47.
7. Тянь, Р.Б. Сучасний стан будівельного ринку України і заходи щодо його стабілізації в умовах світової фінансової кризи [Текст] / Р.Б. Тянь, М.Ф. Іванов, І.В. Грищенко // Економіка будівництва та міського господарства. — 2009. — № 2. — С. 107-112.
8. Державна програма забезпечення молоді житлом на 2002-2012 роки, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 29 липня 2002 р. № 1089

- [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1089-2002-%D0%BF>
9. Державна цільова соціально-економічна програма будівництва (придбання) доступного житла на 2010-2017 роки, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 11 листопада 2009 р. № 1249 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1249-2009-%D0%BF>
10. Закон України N 1954-VIII «Про запобігання впливу світової фінансової кризи на розвиток будівельної галузі та житлового будівництва» в редакції від 16.03.2017, ВВР, 2017, N 16, ст.198 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/800-17/print1478728474735961>
11. Індекси цін на будівельно-монтажні роботи за типами будівель і споруд у 2003–2016рр. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2014/ct/icbud_ne w/ic_u/bs_rik_ggpr_u.htm
12. Стан та перспективи розвитку будівельної галузі у 2016 році (Інфографіка) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://budport.com.ua/articles/659-stan-ta-perspektivi-rozvitku-budivelnj-galuzi-u-2016-roci-infogra>
13. Зміна обсягу валового внутрішнього продукту за 2017 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2017/vvp/ind_vvp/ind_2017u.htm
14. Валовой внутренний продукт Украины [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://index.minfin.com.ua/index/gdp/>

References

1. Sivashenko, T. V., Shevchenko, Ju.V. (2014). *Problemy ocinky konkurentozdatnosti pidpryjemstv. Molodyj vchenyj*, 10.
2. Oskoma, O.V., Kolosova, A.R., Zasikan, K.O. (2015). *Analiz stanu ta tendencij rozvytku budiveln'noi' galuzi Ukrainy. Global'ni ta nacional'ni problemy ekonomiky*, 8, 551-554.
3. Pynda, Ju. V. (2016). *Suchasnyj stan ta osoblyvosti rozvytku budiveln'nogo sektora u Prychornomors'komu regionu Ukrainy. Prychornomors'ki ekonomichni studii'*, 9(2), 41-46.
4. Selez'n'ova, O. O.(2015). *Analiz resursnogo potencialu upravlinnja marketyngovuju dijal'nistju budiveln'nyh pidpryjemstv Ukrainy. Ekonomichnyj analiz : zb. nauk. prac'. Ternopil's'kij nacional'nyj ekonomichnyj universytet; redkol. : V. A. Derij (golov. red.) ta in. – Ternopil' : Vydavnycho-poligrafichnyj centr Ternopil's'kogo nacional'nogo ekonomichnogo universytetu "Ekonomichna dumka"*, 22 (2), 121-128.
5. Prodanova, L. V., Pankova, L. I., Zajva, Ju. O. (2016). *Problemni aspekty rozvytku rynku budiveln'noi' galuzi Ukrainy. Ekonomichnyj visnyk Zaporiz'koi' derzhavnoi' inzhenernoi' akademii'*, 6(2), 57-61.
6. Tishhenko, A.N. i Beljaev, A.S. *Tendencii razvitiya stroitel'noj otrasli Ukrainy. Komunal'ne gospodarstvo mist* (108). S. 42-47.
7. Tjan, R.B., Ivanov, M.F., Gryshhenko, I.V. (2009). *Suchasnyj stan budiveln'nogo rynku Ukrainy i zahody shhodo*

- jogo stabilizacii' v umovah svitovoi' finansovoi' kryzy. *Ekonomika budivnytva ta mis'kogo gospodarstva*, 2, 107-112.
8. *Derzhavna programa zabezpechennja molodi zhytлом na 2002-2012 roky, zatverdzhena postanovoj Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 29 lypnja 2002 r. № 1089*. Retrieved from <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1089-2002-%D0%BF>
9. *Derzhavna cil'ova social'no-ekonomichna programa budivnytva (prydbannja) dostupnogo zhytla na 2010-2017 roky, zatverdzhena postanovoj Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 11 lystopada 2009 r. № 1249*. Retrieved from <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1249-2009-%D0%BF>
10. *Zakon Ukrainy N 1954-VIII «Pro zapobigannja vplyvu svitovoi' finansovoi' kryzy na rozvytok budiveln'noi' galuzi ta zhytlovogo budivnytva» v redakcii' vid 16.03.2017, VVR, 2017, N 16, st.198*. Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/80017/print1478728474735961>
11. *Indeksy cin na budiveln'no-montazhni roboty za typamy budivel' i sporud u 2003–2016rr*. Retrieved from http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2014/ct/icbud_ne w/ic_u/bs_rik_ggpr_u.htm
12. *Stan ta perspektivy rozvytku budiveln'noi' galuzi u 2016 roci (Infografika)*. Retrieved from <http://budport.com.ua/articles/659-stan-ta-perspektivi-rozvitku-budivelnj-galuzi-u-2016-roci-infogra>
13. *Zmina obsjagu valovogo vnutrishn'ogo produktu za 2017 rik*. Retrieved from http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2017/vvp/ind_vvp/ind_2017u.htm
14. *Valovoj vnutrennij produkt Ukrainy*. Retrieved from <http://index.minfin.com.ua/index/gdp/>

Рецензент: д-р екон. наук проф. К.А. Мамонов, Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова, Україна

Автор: ДЕМИДОВА Олександра Семенівна
к.е.н., доцент кафедри економіки та менеджменту у Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна, Україна
E-mail - olkolon@i.ua

Автор: КОЛЕСНИК Тетяна Миколаївна
к.е.н., доцент кафедри менеджменту і адміністрування у Харківському національному університеті міського господарства імені О.М. Бекетова, Україна
E-mail - olkolon@i.ua

Автор: КОЛОНТАЄВСЬКИЙ Олег Петрович
к.е.н., доцент кафедри менеджменту і адміністрування у Харківському національному університеті міського господарства імені О.М. Бекетова, Україна
E-mail - olkolon@i.ua
ID ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-2210-739X>

ANALYSIS OF THE DYNAMICS OF THE BUILDING SECTOR DEVELOPMENT IN UKRAINIAN ECONOMY

O. Demudova¹, T. Kolesnyk², O. Kolontaievskyi²

¹ V.N. Karazin Kharkiv National University

² O.M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv

The purpose of the article is to study the current state construction sector of the economy.

The article presents an analysis of the dynamics volume of completed construction works by types of construction products, volumes of unfinished construction.

The justification of the features of the development construction sector of the economy, the definition relationship between capital investment and the magnitude volume of construction is given.

Keywords: construction, housing, buildings, investments